

I henhold til § 36 i Forretningsordenen for Inatsisartut, fremsætter jeg følgende forslag til forespørgselsdebat:

Forslag til forespørgselsdebat om hvordan vi kan nedbringe borgeres restance til det offentlige.

(Medlem af Inatsisartut, Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit)

Her i vores land er der mange borgere, som har gæld, og dette har indflydelse på det offentlige indsatser samt ikke mindst restanternes daglige liv. Jeg fremsætter dette forslag, fordi jeg mener, at man har for lidt fokus på betalingsevnen i samfundet.

Pr. januar 2019 udgjorde de samlede restancer til det offentlige mere end 988 mio. kr.¹ Altså næsten 1 milliard.

En væsentlig del heraf vil dog næppe nogensinde kunne inddrives: Flertallet af skyldnerne er helt uden indkomst eller har en årsindkomst på under 100.000 kr.²

For den enkelte borger, som er tynget af gæld, men som er uden betalingsevne, kan gælden have meget alvorlige sociale konsekvenser – konsekvenser, som helt kan ødelægge tilværelsen for den gældsplagede og hans familie.

Der er veje ud af gælden – selv for den borger, som kun har en minimal indtægt, og som er uden udsigt til at kunne forbedre sin økonomiske situation.

En borger, som er tynget af gæld, vil i visse tilfælde kunne opnå gældssanering ved domstolene. Herudover giver forskellige love mulighed for at opnå eftergivelse af skattegæld, gæld til underholdsbidrag og gæld til boligstøttehuse m.v.³ Det spørgsmål, som vi let og elegant springer over, er, om de folk, der står i sådan en position, magter at bruge sådanne muligheder?

Fakta er, at omtrent halvdelen af de offentlige restancer hos borgere med en årsindkomst under 250.000 kr. er mere end 5 år gamle.⁴

Forfalden gæld til det offentlige kan også bortfalde ved, at det offentlige igennem så lang en periode undlader at forsøge at inddrive gælden, at gælden forældes. Forældelsesperioden er imidlertid ganske lang; enten 5 eller 20 år afhængigt af gældstype.

¹ § 37-besvarelse nr. 336/2019

² Redegørelse om gæld og gældsafvikling (Februar 2017)

³ § 37-besvarelse nr. 336/2019

⁴ § 37-besvarelse nr. 007/2019

Man kan spørge sig selv, hvor sandsynligt det forekommer, at det offentlige nogensinde vil være i stand til at inddrive så gamle restancer, hos den del af befolkningen, som har de mindste indkomster; indkomster langt under 250.000 kr. om året; indkomster som en familie kun lige akkurat kan leve af. Er det fair, at sådanne forhold findes? Eller skal andre værktøjer bruges?

Den rådgivningsordning⁵, der benyttes i nogle af vore offentligt ejede boligselskaber for at få skyldnerne til at betale deres forpligtelser, er lykkedes. Dette er en god fornyelse.

Den metode vi i dag benytter, er en gældsinddrivelse gennem administrationen. Vi som samfund betydelige administrative ressourcer på gældsinddrivelsen. Skattestyrelsens afdeling for inddrivelse beskæftiger ikke mindre end 33 medarbejdere – og dette tal omfatter ikke engang juridisk bistand.⁶

Men også på andre måder kan det have omkostninger for samfundet at fastholde borgere i håbløs gæld. Her tænker jeg især på de sociale problemer, som gælden kan udløse.⁷

Vi må se i øjnene, at en del af den milliard, som det offentlige har til gode hos landets borgere, ikke har udsigt til nogensinde at kunne inddrives. Efter min mening skal vi have en anden løsning på de restancer, der aldrig nogensinde vil blive inddrevet, og vi må benytte vores ressourcer til forebyggende indsatser.

Vi må se på forskellige muligheder. Uden at øge det offentlige administration må vi udarbejde handlingsplaner, som sigter på nedbringelse af borgernes restancer og lave reformer inden for skattemrådet.

Jeg ønsker, vi diskuterer en ekstraordinær engangs-eftergivelse af gæld. En sådan engangseftergivelse er også set i andre lande. I Danmark eftergav skattemyndighederne i slutningen af 2018 ekstraordinært gæld for knap 6 milliarder kr.⁸

Man kan indvende, at der findes borgere med en beskeden indkomst, som pligtskyldigt har betalt deres regninger til det offentlige, uanset at det har været vanskeligt for dem, og at det for disse borgere kan fremstå uretfærdigt, hvis det offentlige vælger at slå en streg over andres gæld.

Det har jeg god forståelse for, ligesom jeg har stor respekt for disse borgere.

Hvad man bare ikke må glemme er, at der her er tale om restancer, som alligevel næppe nogensinde lader sig inddrive, men som vi til trods herfor bruger samfundets ressourcer på at administrere.

⁵ Kommune Kujalleq iværksatte i 2017 sammen med boligselskabet INI en to-årig forsøgsordning om rådgivning af familier med økonomiske problemer, herunder huslejerestancer. Ordningen er efterfølgende udvidet til samtlige kommuner, og omfatter i dag også boligselskabet Iserit.

⁶ § 37-besvarelse nr. 337/2018

⁷ I Redegørelse om gæld og gældsafvikling (Februar 2017) peges desuden på, at håbløs gæld kan undergrave den enkeltes incitament til at påtage sig arbejde.

⁸ Dette skete som led i en oprydning i gældsposterne, som på grund af problemer i inddrivelsessystemet var vokset til et uoverskueligt omfang, hvor forsøg på inddrivelse ville kræve uforholdsmæssigt store administrative ressourcer.

Jeg mener heller ikke, at vi skal glemme den betydning, en eftergivelse kan have for et menneske, som magtesløst sidder fanget i en gæld, som han hverken kan overskue eller betale.

Man kan spørge: Hvilket formål tjener det, at holde et menneske fast på en forpligtelse, som det ikke magter at opfylde?

På baggrund af borgernes store gæld til det offentlige har vi behov for forskellige indsatser. Vi må tage skridt til en koordinering af beskatning og sociale ydelser.

Jeg ønsker jer en fyldig og resultatsøgende debat.